

ה. רבינו נהג לומר החרוז "צאתכם לשלום", בלי שום שינוי מהנוסח שהובא בתיקוני שבת (שם) ובשאר הסידורים.

אולם בחידושי חתם סופר (על מסכת אבות, פ"א מ"ח) וזכרון יהודה (דף כ"ה ע"ב, בשם מהר"ם א"ש) וארחות רבינו (ח"א עמוד ק"ז, בשם מרן הסטייפלר זצוק"ל) כתבו שלא אמרו החרוז "צאתכם לשלום", "משום שנראה שמגרש את המלאכים". וכן נהג ^{והרי"צ} מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל [מפי בנו מרן הגר"ש אויערבאך זצוק"ל].

והרבנים הגאונים רבי שמעון שוואב זצ"ל רב דקהל עדת ישורון בניו יארק ורבי יששכר מאיר זצ"ל מהמבורג ראש ישיבת הנגב, נהגו לומר "בצאתכם לשלום". [וכן כתבו במחזיק ברכה לחיד"א (סימן רס"ב ס"ק ב') וכף החיים (סימן רס"ב ס"ק ט"ז) וסידור אוצר התפילות (ח"א דף שי"ג ע"א, בפירוש עיון תפילה, בשם סידורי הספרדים). וראה בסידור יעב"ץ (שם) שתמה על נוסח זה]. והגאון רבי אליעזר פוזן זצ"ל דיין דקהילות פראנקפורט ולונדון, נהג לומר תיבת "צאתכם" בלחש.

אאמו"ר הגאון שליט"א סיפר ששמע ממורו ורבו מרן המשגיח הגר"א לאפיאן זצוק"ל, שכאשר סעד פעם בליל שבת בבית מרן ה"חפץ חיים" זי"ע שאלו בענין אמירת "צאתכם לשלום", דנראה שכביכול אנו מגרשים את המלאכים מביתנו, והרי אדרבה אנו רוצים שישארו כמה שיותר. והשיב לו החפץ חיים שכאשר אנו אומרים "שלום עליכם" "בואכם לשלום" ו"ברכוני לשלום", הכוונה למלאכים המיוחדים הבאים כעת לכבוד השבת, ו"צאתכם לשלום" הכוונה למלאכי חול שיוצאים ועולים לשמים עד מוצאי שבת. [וכן כתבו בתורת שבת (להגר"י ווייל, נין הקרבן נתנאל, סימן רס"ב ס"ק א') וערך ש"י (או"ח ריש סימן רס"ב, בשם עיון תפילה) ושו"ת שם משמעון (ח"א או"ח סימן י"ד, ד"ה ועי"ל) ושפת אמת (עה"ת, בראשית, סוף פרשת ויצא, עה"פ והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים) ושם משמואל (עה"ת, בראשית, פרשת ויצא, דרשת שנת תרע"ה, ד"ה ולפי, בשם אביו בעל האבני נזר). ועיין היטב גם באבודרהם (דיני הקידוש, בשם רבינו מאיר כוכב) בביאורו על מה שאחז"ל שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בערב שבת. והובאו דבריו במטה משה (סימן תל"ה)]. וראה בשו"ת מהרי"י ווייל (לתלמיד המהרי"ל, בדינים והלכות, סימן ט') שמבואר בדבריו שאכן המלאכים נשארים בבית כל השבת. [והו"ד בדרכי משה (סימן רס"ב ס"ק א') ומגן אברהם (סימן רס"ב ס"ק א'). וע"ע בסידור יעב"ץ (ח"א דף שמ"ה ע"א)].

וכן כתבו במאורי אור (חלק באר שבע דף צ"ח ע"א, וחלק בן נון דף קנ"ב ע"ב) ותורת שבת (הנ"ל) ותוספת שבת (סימן רס"ב ס"ק א') ומחצית השקל (סימן רס"ב ס"ק א') ומחזיק ברכה לחיד"א (הנ"ל) ושערי תשובה (סימן רס"ב ס"ק ב') שודאי אי אפשר לשבש נוסח המקובל מקדמונינו, וכן נוהגים בכל העולם לומר כל נוסח פזמון "שלום עליכם" עד אחר "צאתכם לשלום" עי"ש. [וכן הובא במטה אפרים (סימן תקפ"ג ס"א)].

וכן העיד מרן המשגיח הגר"א לאפיאן זצוק"ל, שכן נהג מרן החפץ חיים זצוק"ל לזמר את כל נוסח "שלום עליכם" מתחילתו ועד סופו, ואאמו"ר שליט"א העיד שכן נהג גם מרן הגר"א לאפיאן זצוק"ל. וכן נהגו מרן הגר"י אברמסקי זצוק"ל ומרן האבי עזרי זצוק"ל ומרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל. וע"ע בפתח הדביר (או"ח סימן רס"ב ס"ק ב') ושו"ת שם משמעון (ח"א או"ח סימן י"ד, ד"ה ומה) וכף החיים (סימן רס"ב ס"ק ט"ז) ובן איש חי (שנה שניה, פרשת בראשית, ס"ק כ"ט) ואוצר כל מנהגי ישורון (סימן ע"א ס"ק י"ח) ואבני בית היוצר (דף פ"א ע"ב) וזכרון יעקב (ח"ב עמוד 154) ואוהל משה (להגרמ"י ברלין, נדפס בק"ק ווילנא, שנת תרל"ו, דף ז' ע"ב) ותורת אביגדור (או"ח סימן רס"ב)